

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GEOFFREY VALENZIA**

Seduta tat-30 ta' Ottubru, 2006

Citazzjoni Numru. 541/2005

**Abraham Bonnici ID 1022748(M) u ohtu Virginia
Bonnici ID 808146(M) ilkoll eredi tad-defunti genituri
tagghom Antonio u Rosanna nee Bonnici**

Vs

Joero Limited

Il-Qorti

Preliminari

Rat l-att **tac-citazzjoni** li permezz taghha l-atturi ppremettew illi:

Premess illi l-atturi b'cedola ta' rkupru u kontestwali depozitu fir-Registru tal-Prim Awla tal-Qorti Civili bin-numru 539/2005 annessa u markata dokument CED ezercitaw id-dritt ta' rkupru successorju spettanti lill-istess

atturi stante li saret vendita ta' beni li jiffurmaw parti mis-successjoni ta' Antonio u Rosanna konjugi Bonnici li mietu nhar il-25 t'Ottubru 2002 u 25 ta' Mejju 1976 rispettivament u cioe' l-fond ossia *garage* jew hanut tax-xoghol numru mitejn tnejn u tletin (232) Triq Santa Margerita, Siggiewi fejn Nicolina Agius u Gemma Gilford bieghu is-sehem taghom lis-socjeta' kummercjali Joero Limited;

Premess illi din ic-cedola ta' rkupru u kontestwali depozitu gew introdotti fil-Prim' Awla tal-Qorti Civili stante li l-atturi huma ko-eredi u kompropjetarji ta' l-istess fond li gie mibjugh kwantu ghas-sehem ta' Nikolina Agius u Gemma Gilford;

Premess illi hemm dritt ta' l-irkupru successorju ta' l-atturi u dan minhabba li jirrizultaw ir-rekwiziti kollha ta' l-artiklu 912 tal-Kodici Civili u l-atturi ottemperaw ruhom mad-dispozizzjonijiet relattivi;

Premess illi jehtieg illi jsir att notarili opportun ta' rivendizzjoni li sar mehtieg in forza ta' l-irkupru successorju ezercitat kontra s-socjeta' konvenuta;

Tghid ghalhekk is-socjeta' konvenuta il-ghala din l-Onorabbli Qorti m'ghandhiex:

1. Tiddikjara u tiddeciedi li l-irkupru successorju ezercitat mill-atturi bic-cedola numru 539/2005 u kontestwali depozitu ghar-rivendizzjoni ta' l-ishma tal-fond ossia *garage* jew hanut tax-xoghol numru mitejn tnejn u tletin (232) Triq Santa Margerita, Siggiewi huwa skond il-ligi;

2. tikkundanna lill-istess socjeta' konvenuta halli ssir il-pubblikazzjoni ta' l-att notarili ta' rivendizzjoni opportuna ta' l-ishma tal-fond ossia *garage* jew hanut tax-xoghol numru mitejn tnejn u tletin (232) Triq Santa Margerita, Siggiewi;

3. tinnomina nutar, kuraturi deputati ghall-eventwali kontumacja tas-socjeta' konvenuta biex jidhru fuq l-att ta' rivendizzjoni ghan-nom tas-socjeta' konvenuta u tiffissa l-

Kopja Informali ta' Sentenza

modalitajiet kollha opportuni ghall-pubblikazzjoni ta' l-istess kuntratt;

Bl-ispejjez kontra s-socjeta' konvenuta ngunta in subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni ta' l-atturi a fol. 3 tal-process.

Rat in-**Nota ta' l-Eccezzjonijiet tas-socjeta' konvenuta** a fol. 9 tal-process fejn eccepjet:

1. Illi t-talbiet ta' l-atturi huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u fil-ligi u ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra taghhom billi ma jezistux ir-rekwiziti mehtiega ghall-applikazzjoni tal-Artikolu 912 tal-Kodici Civili, billi l-eccepjenti akkwistat porzjoni diviza tal-immobbli in kwistjoni u mhux porzjoni ta' eredita', jew jeddijiet fuq wirt.

2. Illi f'kull kaz u bla pregudizzju ghas-sueccepit, l-irritwalita' ta' l-azzjoni billi ma gewx osservati l-proceduri u t-termini stabbiliti fl-Artikolu 912 tal-Kodici Civili.

3. Salvi eccezzjonijiet ohra.

Rat l-atti kollha tal-kawza u d-dokumenti ezibiti;

Semghet ix-xhieda bil-gurament;

Rat in-noti tal-partijiet;

TALBA

L-atturi kienu wirtu flimkien maz-zewg huthom ohra b'mod indiviz bejniethom garage mertu tal-kawza. Huthom bieghu sehemhom minn dana l-garage lis-socjeta' konvenuta u l-attur ghamlu dina l-kawza biex jirkupraw is-sehem ta' huthom li gie cedut lis-socjeta' konvenuta.

Il-vertenza ticcentra fuq l-istatut ta' l-irkupru successorju kif regolat bl-artikolu 912 tal-Kap. 16. Dan id-dispozittiv eccezzjonali, li hu ta' applikazzjoni ristrettissima, jghodd

fil-kaz meta wiehed mill-verrieta jkun ceda, b'titlu oneruz, il-jeddijiet tieghu fuq il-wirt lil xi hadd li ma jkunx verriet. F'dan il-kaz, il-verrieta l-ohra jistghu jeskludu lic-cessjonarju billi jithallsu lilu l-prezz tac-cessjoni, oltre l-ispejjez li jkun ghamel fic-cessjoni.

PROVI

Abraham Bonnici xehed li hu u ohtu l-attrici, huma eredi tal-genituri taghhom Antonio u Rosanna nee Bonnici u li fil-garage in kwistjoni kellhom kwoti ndaqs flimkien ma huthom l-ohra Gemma Gilford u Nikolina Agius. Billi hu ma kienx jitkellem ma hutu u ried jixtri sehemhom, bintu Elsie Bonnici kienet qed tinnegozja maghhom biex hu jakkwista s-sehem indiviz ta' hutu. Izda hutu ma riedux. Kien avvicinah Joe Vassallo, direttur tas-socjeta' konvenuta, biex jixtri l-garage izda hu ried li l-garage jibqa' ghand il-familja taghhom. Vassallo mar ghand hutu u hajarhom bieghulu sehemhom u fil-fatt dawh hekk ghamlu. Vassallo lilu qatt ma nnotifikah bl-att ta' l-akkwist tal-garage, imma sar jaf mir-ricerki li ghamel. Wara kien avvicinah Vassallo biex jixtri sehemhu. L-attur jghid li barra dana l-garage, l-genituri tieghu kellhom ir-residenza taghhom u garage iehor. B'kollox kellhom tlett propjetajiet u kien hemm flus il-bank ukoll. Il-flus ghandhom ma qasmuhomx, il-garage l-iehor haditu Virginia, u r-residenza tal-genituri thalliet b'legat lill Virginia. Il-kawza qeda ssir fuq sehemhom tal-garage.

Il-konvenut Joseph Vassallo fl-affidavit tieghu jghid li kien inegozja f'isem is-socjeta' konvenuta ma Nicolina Agius u Gemma Gilford biex jakkwista sehemhom mill-garage f'Triq Santa Margerita, Siggiewi, numru 232. Hu kien akkwista nofs il-garage u n-nofs l-iehor jappartjeni lill atturi kwart indiviz kull wiehed. Hu ma kienx xtara sehem mill-eredita' izda biss nofs indiviz tal-garage flimkien ma' l-ghodda tax-xoghol. L-ahwa ghandhom propjeta' ohra bejniethom gejjja mill-istess wirt. Sakemm xtara dawn kienu ghadhom ma qasmux.

Kontestazzjonji

L-atturi qed jirritjenu li huthom l-ohra cedew b'titolu oneruz sehemhom indiviz meta l-wirt kien ghadu shih u mhux maqsum. Il-wirt kien jikkonsisti mill-garage de quo. Huthom cedew il-jeddijiet taghhom fuq il-wirt li kien hemm bejn l-ahwa lill barranin. Inoltre s-socjeta' konvenuta naqset li tinnotifika lill-atturi bit-trasferiment li sehh u ghalhekk id-disposizzjonijiet ta' l-artikolu 912(2) tal-Kap 16 ma japplikawx ghal dan il-kaz.

Il-konvenuti qed jissottomettu li l-irkupru successorju huwa limitat biss ghall kazijiet fejn il-werriet jittrasferixxi kwota ereditarja integra intiza bhala prozjoni ta' unita attiva u passiva li tikkomponi l-eredita' tad-decujus u c-cessjoni ta' sehem indiviz minn beni partikolari ma taghtix lok ghall irkupru mill-werrieta l-ohra.

Ligi

Mill-fatti premessi jidher li l-punt involut huwa essenzjalment interpretazzjoni ta' l-Artikolu 912 tal-Kodici Civili.

Jinsab provvdut fis-subinciz (1) tieghu illi:

“Jekk wiehed mill-werrieta jkun ceda, b'titolu oneruz, **il-jeddijiet tieghu fuq il-wirt** lil xi hadd li ma jkunx ukoll werriet, il-werrieta l-ohra jew wiehed jew izjed minnhom jistghu jeskludu lic-cessjonarju, allavolja dan ikun qarib tal-mejjet, mill-qasma, billi jhallsu lilu l-prezz tac-cessjoni, l-ispejjez li jkun ghamel ghal dik ic-cessjoni, u l-imghaxijiet fuq il-prezz minn dakinhar li dak il-prezz ikun gie mhallas minnu lic-cedent.

(2) Il-jedd li ghandhom il-werrieta l-ohra kif jinghad hawn fuq, jispicca wara xahar min-notifika li ssir lilhom ta' dik ic-cessjoni, kemm-il darba f'dak iz-zmien huma ma jiddikjarawx li jridu jezercitaw dak il-jedd.

(3) Meta wiehed mill-werrieta jkun ezercita dak il-jedd, il-werrieta l-oħra jistghu jinghaqdu mieghu, basta li jiddikjaraw dan fi zmien hmistax-il gurnata min-notifika maghmula lilhom.

(4) Dawn in-notifiki u dikjarazzjonijiet ghandhom isiru b'att gudizzjarju.

Konsiderazzjonijiet

Ir-rekwizit biex tista ssir l-azzjoni intentata mill-atturi għall irkupru successorju hija li tkun saret cessjoni b' titolu oneruz, ta' **jeddijiet fuq wirt** lil xi hadd li ma jkunx ukoll werriet. Il-ligi tiddistingwi bejn sitwazzjoni fejn in realta' dak li l-partijiet kontraenti kienu qeghdin jikkontemplaw kienet semplici vendita' ta' sehem indiviz ta' proprjeta' determinata u specifika mill-kaz fejn persuna kienet qeda takkwistaw xi kwota ereditarja, intiza din bhala porzjoni ta' unita attiva u passiva li tikkomponi l-eredita' tad-decujus, (ara sentenza App Schembri vs Camilleri 12.6.01.)

Fil-kaz in ezami l-konvenuti ma xtrawx porzjoni ta' eredita jew jeddijiet fuq wirt imma akkwistaw biss porzjoni diviza ta' immobbli partikolari, cjoe il-garage mertu ta' dina l-kawza, flimkien ma l-ghodda tax-xoghol. Ir-retratt successorju ma jistax jigi ezercitat meta c-cessjoni tirrigwarda oggett determinat ta' l-eredita', anke jekk ikun l-uniku wiehed li baqa' indiviz. Ic-cessjoni li jaghmel koeredi ta' dritt tieghu f' immobbli specifiku mhix cessjoni tad-dritt successorju tieghu.

Ghalkemm l-atturi jghidu fin nota taghhom li l-wirt kien jikkonsisti biss mill-garage de quo, fix-xhieda tieghu, Abraham Bonnici jghid li barra dana l-garage mertu tal-kawza, l-genituri tieghu kellhom ir-residenza taghhom u garage iehor. B'kollox kellhom tlett proprjetajiet u kien hemm flus il-bank ukoll. Il-flus ghadhom ma nqasmux, mentri l-garage l-iehor haditu Virginia, u r-residenza tal-

Kopja Informali ta' Sentenza

genituri thalliet b'legat lill Virginia. Il-kawza qeda fuq sehemhom tal-garage.

Illi ghalhekk jirrizulta li jonqos rekwizit ewlieni taht l-artikolu 912 biex l-azzjoni attrici tkun tista tirnexxi, konsegwentement it-talba taghhom ma tistax tigi milqugha. Ukoll, stante li l-atturi ma setghux jezercitaw l-azzjoni ghall irkupru successorju, lanqas ma tista' tintlaqa s-sottomissjoni taghhom li l-konvenuti naqsu li jinnotifikawhom bit-trasferiment.

Decizjoni

Ghal dawn il-motivi
Il-Qorti tiddeciedi
prevja l-akkoljiment ta' l-ewwel eccezzjoni tal-konvenuti,
tirrespingi t-talbiet ta' l-atturi,
bl-ispejjez tal-kawza kontra l-atturi.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----